

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal

Migratie

Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

19 oktober 2023

Ons kenmerk

4983273

nota

Motie afschaffen schriftelijk horen voor kansrijke
asielzoekers

1. Aanleiding

De Tweede Kamer heeft op 10 oktober jl. een motie van de leden Brekelmans (VVD) en van den Brink (CDA) aangenomen waarin de regering wordt verzocht om schriftelijk horen voor kansrijke asielzoekers af te schaffen en ervoor te zorgen dat de IND bij kansrijke asielzoekers altijd een fysiek nader gehoor afneemt. In deze nota wordt ingegaan op de consequenties daarvan voor het project Bespoediging Afdoening Asiel (BAA) en de IND. De beantwoording van de schriftelijke Kamervragen van het lid Brekelmans zijn tevens aangepast en bijgevoegd. Daarnaast is de Tweede Kamerbrief die uitvoering geeft aan de motie toegevoegd.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- Uitvoering te geven aan de motie.
- De BAA door te laten lopen tot 1 augustus (ipv 1 mei) 2024 om zo de toezegging om 13.000 extra zaken versneld af te kunnen handelen na te komen;
- De BAA aan te vullen met Syrische zaken met een aanvraagdatum tot 1 september 2023 toe te voegen aan de voorraad.

3. Kernpunten

Toelichting project BAA en consequenties stoppen met schriftelijk horen

- In uw brief aan de Tweede Kamer van 28 april 2023 heeft u aangegeven dat de IND start met de BAA. De BAA had als doel om binnen een periode van één jaar vanaf 1 mei 2023 in totaal 13.000 extra zaken te beschikken. Dit betreft het versneld afhandelen van evident kansrijke asielaanvragen van Syriërs en Jemenieten door schriftelijk horen.
- *Let op qua systematiek: In de BAA wordt capaciteit van de directie Asiel en Bescherming ingezet.* Daardoor zal de directie Asiel en Bescherming 5000 zaken minder afdoen in de periode 1 mei 2023 tot 1 mei 2024. In totaal worden 18.000 zaken afgedaan in de BAA, maar dit betekent concreet dat door de BAA netto 13.000 extra asielzaken in één jaar worden afgehandeld door de IND.
-
- De BAA-voorraad bestond bij de start van de BAA uit 14.810 zaken met

een aanvraagdatum van voor 1 mei 2023. Zoals aangegeven in de nota waarmee u op 27 maart 2023 akkoord bent gegaan, zou de voorraad van de BAA met terugwerkende kracht worden aangevuld met zaken van deze nationaliteiten met een latere instroomdatum, om zo de 18.000 zaken te halen.

- Om die reden wordt voorgesteld de BAA nu aan te vullen met Syrische zaken met een aanvraagdatum na 1 mei 2023. De BAA zal worden aangevuld tot er 18.000 zaken in de voorraad zitten. Het gaat daarbij om aanvragen die zijn ingediend tot uiterlijk 1 september 2023.
- Indien zich in de toekomst wijzigingen in het landenbeleid Jemen voordoen, zullen Jemenitische zaken niet langer in de BAA worden afgedaan. Deze zaken worden in dat geval vervangen door Syrische zaken. Er zitten daartoe ook voldoende Syrische zaken in de voorraad met een aanvraagdatum tot 1 september 2023;
- Om 18.000 zaken af te kunnen doen in de BAA is besloten capaciteit van de directie Asiel en Bescherming in te zetten. Daardoor zal de directie Asiel en Bescherming 5000 zaken minder afdoen in de periode 1 mei 2023 tot 1 mei 2024. Dit betekent concreet dat door de BAA netto 13.000 extra asielzaken in één jaar worden afgehandeld door de IND.
- Het doel van het project BAA is om de doorlooptijden, voorraden en de dwangsommen minder snel op te laten lopen. Daarnaast heeft de BAA als doel om te kijken naar mogelijke innovatieve manieren om aanvragen versneld af te handelen. Daarbij kan onder andere ook gedacht worden aan horen op locatie, gebruik maken van ICT-middelen en het samenvoegen van een aanmeldgehoor met een nader gehoor.
- Een onderdeel van de BAA betrof ook het schriftelijk horen en hier ziet de motie op. Het schriftelijk horen was niet alleen van belang om 18000 zaken af te kunnen doen in één jaar, maar ook bedoeld om een zo efficiënt en zorgvuldig hoor proces in te regelen. Het doel was dan ook om het schriftelijk horen ook na de BAA in te kunnen blijven zetten en bij de IND in te bedden om kansrijke doelgroepen op deze manier sneller af te kunnen handelen.

Directoraat-Generaal

Migratie

Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum

19 oktober 2023

Ons kenmerk

4983273

Consequenties uitvoeren motie op BAA

Het stoppen met schriftelijk horen heeft als gevolg dat de BAA in – naar schatting – minimaal 3500 zaken alsnog een fysiek gehoor af moet nemen. Het fysiek horen neemt meer tijd in beslag. Het inplannen van een fysiek gehoor is daarnaast een grotere logistieke uitdaging tevens zijn er afhankelijkheden met betrekking tot de beschikbaarheid van tolken en advocaten. Het duurt daarom langer voor alle zaken zijn afgedaan indien iedereen fysiek gehoord wordt. Om de aan de Tweede Kamer toegezegde 18.000 zaken af te doen, zal het project BAA daardoor met 3 maanden verlengd moeten worden. Dit betekent dat de BAA niet op 1 mei 2024 maar op 1 augustus 2024 18.000 zaken heeft behandeld.

Dit heeft als gevolg dat de IND de inzet van 140 fte van A&B en 140 fte aan externen tot 1 augustus 2024 nodig zal hebben om deze zaken af te kunnen handelen. Ook in geval het project BAA drie maanden langer duurt – zal het nog steeds een positief effect hebben op de doorlooptijden, voorraden en daarmee op de dwangsommen.

De IND heeft gelet op de aangenomen motie het schriftelijk horen beëindigd en opteert niet voor een langere inzet ten behoeve van de afdoening van de BAA-zaken.

Ten tijde van het aannemen van de motie waren al 90 vreemdelingen uitgenodigd om deel te nemen aan een schriftelijk gehoor in week 44. Deze gehoren hebben

plaatsgevonden. En hadden reeds 400 vreemdelingen ingestemd om vrijwillig deel te nemen aan het schriftelijk horen maar nog geen uitnodiging met datum ontvangen voor het plaatsvinden van het schriftelijk gehoor. Zij hebben inmiddels van de IND een brief ontvangen dat het schriftelijk gehoor omgezet wordt in een fysiek gehoor. De IND heeft gelet op de aangenomen motie het schriftelijk horen inmiddels beëindigd en opteert niet voor een langere inzet ten behoeve van de afdoening van de BAA-zaken.

De instroom van de categorie kansrijke aanvragen die zich leende voor schriftelijk horen is nog steeds hoog. Het niet langer kunnen inzetten van schriftelijk horen heeft daarmee ook als gevolg dat deze efficiënte manier van handelen niet meer kan worden ingezet om deze zaken versneld af te handelen.

Gelet op de uitdagingen waar de IND voor staat, blijft de IND zoeken naar andere manieren om asielaanvragen zo efficiënt mogelijk af te kunnen handelen. Om het fysiek nader horen op een zo efficiënt mogelijke wijze in te richten wil de IND de mogelijkheden onderzoeken om voorafgaand aan het fysieke nader gehoor schriftelijk informatie in te winnen ter voorbereiding op dat fysieke gehoor. Op die manier kan de IND zich beter voorbereiden op het nadere gehoor en efficiënter het nader gehoor insteken, wat voor een versnelling in de procedures kan zorgen. Over de uitwerking hiervan en de mogelijke (financiële) effecten zal u op later moment geïnformeerd worden.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 oktober 2023

Ons kenmerk
4983273

4. Toelichting

De algemene stand van zaken en de cijfers van de BAA op een rij:

- De BAA bestaat op 1 november 2023 uit een voorraad van (afgerond op tientallen) 9300 zaken, waarvan 1140 Jemenieten
- Er zijn door de BAA tot 1 november 2023 reeds 5510 zaken beslist.
- Dat betekent dat de BAA op basis van de huidige nationaliteiten 14.810 zaken af kan doen in de BAA. De BAA komt dus 3.190 zaken te kort komt om tot 18000 zaken te komen.
- Van 1 mei 2023 (start BAA) tot en met 31 augustus 2023 zijn er 4.190 aanvragen van Syriërs in spoor 4 ingestroomd. Dit aantal zal nog worden aangevuld met Syriërs die in deze periode eveneens een aanvraag hebben ingediend, in spoor 1 worden behandeld, maar die gedurende de looptijd van de BAA omklappen naar spoor 4. Hoeveel zaken dit betreft valt op dit moment niet te voorspellen;
- Hiermee kan de voorraad van de BAA derhalve worden aangevuld tot de 18.000 zaken, ook ingeval Jemenieten in de toekomst mogelijk niet langer binnen de BAA kunnen worden afgehandeld.

Stand van zaken BAA schriftelijk horen

- Sinds de start van de BAA heeft er 3670 zaken een schriftelijk gehoor plaats gevonden. In 1080 zaken heeft na het schriftelijk gehoor alsnog een fysiek nader gehoor plaatsgevonden;
- Er wordt ingeschat dat in minimaal 3500 extra zaken extra een fysiek gehoor plaats zal moeten vinden. Dat is onmogelijk voor 1 mei 2024;
- Stoppen met schriftelijk horen heeft tot gevolg dat de BAA pas op 1 augustus 2024 18000 zaken beslist zal hebben.
- Het inplannen van een fysiek gehoor is een grotere logistieke uitdaging, kost meer tijd en zijn er afhankelijkheden met betrekking tot de beschikbaarheid van tolken en advocaten. Ook om die reden duurt het langer voor de zaken zijn afgedaan indien iedereen fysiek gehoord moet worden.

4.1 Politieke context

Deze nota werkt de aangenomen motie uit van de leden Brekelmans (VVD) en van den Brink (CDA) waarin de regering wordt verzocht om schriftelijk horen voor kansrijke asielzoekers af te schaffen en ervoor te zorgen dat de IND bij kansrijke asielzoekers altijd een fysiek nader gehoor afneemt.

4.2 Financiële overwegingen

Schriftelijk horen is minder arbeidsintensief dan fysiek horen. Omdat IND vanwege de motie Brekelmans niet meer schriftelijk kan horen zullen de personele kosten gerelateerd aan het fysiek horen stijgen. Wanneer en hoe dat zich dat precies uit in de budgetten is afhankelijk van hoeveel extra werk dit kost. Binnen de reguliere begroting- en verantwoordingcyclus worden deze kosten meegenomen.

4.3 Juridische overwegingen

Nvt

4.4 Krachtenveld

Van belang voor de vreemdelingen en de advocatuur om snel eenduidigheid te bieden in het kader van het schriftelijk horen binnen project BAA.

4.5 Strategie

Nvt

4.6 Uitvoering

Zie hierboven de consequenties uitgewerkt

4.7 Implementatie

Zie hierboven beschreven.

4.8 Communicatie

De advocatuur en ketenpartners zijn inmiddels op de hoogte gesteld dat niet langer schriftelijk gehoord wordt in de BAA. Ook de communicatie op de website van de IND is hierop reeds aangepast.

4.9 Ontwikkelingen hiervoor

Zie hierboven

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

Niet van toepassing

Directoraat-Generaal

Migratie

Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum

19 oktober 2023

Ons kenmerk

4983273